

Betreft: Raadvraag Politiek op Inhoud inz. legesverordening 2026 artikel 2.6

Geacht College,

Bij de beoordeling van de Legesverordening 2026 valt op dat de systematiek voor artikel 2.6 (omgevingsplanactiviteit, ruimtelijk deel) ingrijpend wijzigt. In 2025 wordt voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit (zoals de bouw van één woning die binnen het plan past) een vast bedrag aan leges in rekening gebracht. In de was-wordt-tabel staat dit bedrag voor 2025 op € 561,95 per aanvraag. In het voorstel voor 2026 wordt dit vaste bedrag vervangen door een staffel met percentages over de bouwkosten (artikelen 2.6.1 t/m 2.6.5). Dit lijkt bij woningbouw, maar mogelijk ook bij andere binnenplanse omgevingsplanactiviteiten, te leiden tot een forse stijging van de leges voor het ruimtelijke deel. Wij willen daarom beter inzicht in de reikwijdte en de effecten van deze wijziging.

1. Een binnenplanse omgevingsplanactiviteit is volgens het Informatiepunt Leefomgeving “een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die niet in strijd is met het omgevingsplan”. Volgens onze informatie gaat het dan (ook) over de vroegere binnenplanse afwijkingsbevoegdheden (achtergrond: <https://iplo.nl/thema/ruimtelijke-ontwikkelingen/overgangsrecht-binnenplanse-afwijkvergunning/>).

Kan het college deze duiding bevestigen?

Antwoord: ja, dit kunnen wij bevestigen

2. Betekent dit in de praktijk dat in het buitengebied onder meer de volgende activiteiten als binnenplanse omgevingsplanactiviteit kunnen worden aangemerkt: bijvoorbeeld aanleg van een zwembad, realiseren van een bed C breakfast, het toestaan van een hogere goot- of bouwhoogte, het vergroten van de inhoud van een woning of een grotere onderlinge afstand tussen gebouwen?

Antwoord: ja, dat klopt.

3. Klopt het dat op dergelijke binnenplanse gevallen in 2025 het vaste legestartief van € 561,95 van toepassing is, maar dat bij vaststelling van het huidige voorstel in 2026 voor deze gevallen de nieuwe staffel uit artikel 2.6.1 t/m 2.6.5 gaat gelden?

Antwoord: ja, dat klopt.

4. Hoe wordt de staffel toegepast op activiteiten die vooral betrekking hebben op het anders gebruiken van bouwwerken (bijvoorbeeld een recreatieve verblijfsactiviteit zoals een bed C breakfast)? Op welke wijze worden in zulke gevallen de “bouwkosten” bepaald waarop de staffel is gebaseerd?

Antwoord: als er sprake is van toets aan omgevingsplan zonder bouwactiviteit wordt het minimum uit tarief uit 2.6.1 gehanteerd, zijnde € 463,50. (In 2025 : € 561,95).

5. Hoe wordt in vergelijkbare zin omgegaan met gevallen waar het vooral gaat om situering en maatvoering, zoals het bouwen van gebouwen op een grotere onderlinge afstand dan 15 meter? Welke componenten worden dan als “bouwkosten” gezien?

Antwoord: de norm bouwkostenberekening conform ROEB-lijst.

6. Kan het college voor een concreet voorbeeld, zoals de aanleg van een zwembad van € 100.000 in het buitengebied, aangeven:
- welk legesbedrag in 2025 op basis van artikel 2.6.1 (oud) in rekening wordt gebracht; en
 - welk legesbedrag in 2026 verschuldigd zou zijn als de voorgestelde staffel van artikel 2.6.1 t/m 2.6.5 van toepassing is;
- en daarbij helder maken hoe de bouwkosten worden vastgesteld en over de verschillende schijven worden verdeeld?

Antwoord:

6a. € 561,95

6b. € 3.187,50

	%		staffel	leges
over het deel van de bouwkosten vanaf € 0 tot € 25.000:	3,60%	x	25.000,00	900,00
over het deel van de bouwkosten vanaf € 25.000 tot € 50.000:	3,33%	x	25.000,00	832,50
over het deel van de bouwkosten vanaf € 50.000 tot € 100.000:	2,91%	x	50.000,00	1.455,00
				3.187,50

7. De adviesnota bij de Legesverordening 2026 vermeldt dat de andere berekeningswijze voortkomt uit het hoge aantal grondgebonden woningen en de Wet kwaliteitsborging.
- Ziet het college de beschreven effecten voor andere binnenplanse omgevingsplanactiviteiten (zoals de voorbeelden hierboven) als een beoogd onderdeel van deze beleidskeuze, of als een mogelijk onbedoeld neveneffect?

Antwoord: het is beoogd als een reparatie van de heffingsmethodiek vanuit Omgevingswet, effect Wkb, hierbij voorbeeld leges zwembad van € 100.000:

2022	€ 4.146,80	Wabo	
2023	€ 4.290,00	Wabo	
2024	€ 550,00	Ow	geen staffeling, model VNG
2025	€ 561,95	Ow	geen staffeling, model VNG
2026	€ 3.187,50	Ow	staffeling, advies en nieuw model VNG

8. Hoe beoordeelt het college in bredere zin de gevolgen van deze tariefsystematiek voor binnenplanse omgevingsplanactiviteiten in het buitengebied, in het

bijzonder voor kleinschalige particuliere initiatieven en nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven (zoals BCB's, zwembaden, beperkte uitbreidingen van woningen)?

Antwoord: voor aantal in voorbeeld genoemde kleinschalige initiatieven is alleen sprake van wijziging gebruik en geen bouwactiviteit, waarbij er geen groot effect is op het tarief (2026: € 463,50 en 2025 : € 561,95). Voor bouwactiviteiten is het zoals in beantwoording vraag 7 aangegeven reparatie van heffingsmethodiek waarbij in de praktijk een laag vast bedrag in rekening werd gebracht.

9. Onderbouwing tariefstructuur en kostprijsberekening

9.1 Op basis van welke kostprijsberekening en aannames is de nieuwe tariefstructuur voor artikel 2.6.1 tot en met 2.6.5 tot stand gekomen. Graag een duidelijke onderbouwing waaruit blijkt dat de gekozen tarievenstructuur niet meer dan kostendekkend is.

Antwoord: de kostendekking wordt bepaald over het geheel van de legesverordening waarbij sprake is van kruissubsidiëring tussen de artikelen c.q. hoofdstukken. Vanuit de verordening 2026 is sprake van een kostendekkend geheel van de legesverordening.

9.2 In hoeverre sluiten de voorgestelde tarieven voor artikel 2.6.1 tot en met 2.6.5 aan bij de berekende kostprijs per aanvraag? Is hierbij sprake van kostendekkendheid, een bewuste onderdekking of juist een overschot?

Antwoord: de kostendekking gaat over het geheel van de legesverordening waarbij sprake is van kruissubsidiëring. Kruissubsidiëring houdt in dat sommige tarieven minder dan kostendekkend worden vastgesteld en andere tarieven ter compensatie meer dan kostendekkend. Voorwaarde is dus wel dat de gehele verordening niet meer dan kostendekkend is. Er was in 2025 onderdekking dat nu vanuit het hanteren van bouwsom in de praktijk tot effect heeft dat grote bouwwerken c.q. projecten (weer) meer leges inbrengen, zoals voor de wijziging van de staffel naar een vast bedrag in 2024 (en 2025). Deze compenseren de inzet voor activiteiten van kleine omvang.

9.3 Is bij de vormgeving van de staffel bewust gekozen om eventuele tekorten bij bepaalde typen aanvragen te compenseren met hogere tarieven bij andere typen aanvragen? Zo ja, kan het college deze beleidsafweging kort toelichten?

Antwoord: inderdaad. Zie antwoord bij 9.2 Er is op dit vlak geen nieuwe beleidsafweging, behalve het repareren van de onbewuste onderdekking door toepassing van de in de VNG Modelverordening Omgevingswet geadviseerde vaste tarief bij artikel 2.6. Later heeft de VNG voor dit artikel ter herstel een nieuw model uitgebracht met een voorstel staffel. Deze sluit aan op de nieuwe verordening 2026 (en methode van ons van voor 2024).

10. Resultaten vorige jaren en noodzaak van de tariefwijziging

10.1 Kan het college voor de jaren 2022, 2023 en 2024 (geraamd) en 2025 (voorlopig) in hoofdlijnen aangeven hoe de verhouding was tussen de totale opbrengst aan leges artikel 2.6 (ruimtelijk deel) en de aan deze activiteiten toegerekende kosten?

Antwoord: dit is niet beschikbaar op dit niveau

10.2 In hoeverre was artikel 2.6 in deze jaren per saldo verlieslatend, kostendekkend of overschotgevend, en welke conclusie verbindt het college daaraan met betrekking tot de nu voorgestelde tariefsprong?

Antwoord: zie antwoord bij 10.1

10.3 Waarom is, gelet op deze cijfers, gekozen voor de nu voorgestelde systematiek en verhoging, en niet voor een meer geleidelijke aanpassing van de tarieven over meerdere jaren?

Antwoord: de voorgestelde systematiek betreft reparatie, waarbij de altijd toegepaste methodiek van voor Omgevingswet/Wet kwaliteitsborging bouwen is heringevoerd bij 2.6 om de onbewust nadelige effecten van een vast bedrag te repareren.